

STORTINGET

Innst. 59 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Prop. 129 L (2022–2023)

Innstilling fra næringskomiteen om Endringer i sjøloven og skipssikkerhetsloven (elektronisk tinglysing av skip og rettigheter i skip)

Til Stortinget

Sammendrag

Proposisjonens hovedinnhold

Nærings- og fiskeridepartementet fremmer i denne proposisjonen forslag til endringer i lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten (sjøloven) for å legge til rette for elektronisk tinglysing av skip og rettigheter i skip. Endringene vil åpne for fullelektronisk registrering i norsk ordinært skipsregister (NOR), skipsbyggingsregisteret (BYGG) og Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS). Dette vil gi effektive og tilgjengelige tjenester som korter ned saksbehandlingstiden for både skipsfartsnæringen og Sjøfartsdirektoratet.

Departementet har i proposisjonen orientert om at forskrift 30. juli 1992 nr. 592 om registrering av skip i Norsk Internasjonalt Skipsregister (NIS) og forskrift 30. juli 1992 nr. 593 om registrering av skip i norsk ordinært skipsregister (NOR) (heretter «NIS-forskriften» og «NOR-forskriften» eller «registreringsforskriftene») ble endret i teknologinøytral retning i 2020. Endringene innebar at det ble åpnet for mottak av elektroniske skipsskjøter og pantedokumenter. Forslaget i denne proposisjonen åpner for elektronisk mottak av alle dokumenttyper som inngår i skipsregistrering. Dokumen-

tene vil kunne bli fullautomatisk kontrollert og registrert.

Departementet fremmer i tillegg forslag til endringer i reglene om overtredelsesgebyr i lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet (skipssikkerhetsloven). Endringsforslaget i proposisjonen går ut på å tilføye skipssikkerhetsloven § 39 om forebyggende tiltak mot angrep mv. på skip i listen over hjemler i skipssikkerhetsloven § 55 første ledd, og skipssikkerhetsloven § 45 om plikt til å medvirke til tilsynet i listen over hjemler i § 55 første og andre ledd. Departementet opplyser at endringene vil gi myndighetene effektive og virkningsfulle sanksjonsmidler ved brudd på skipssikkerhetsloven §§ 39 og 45.

Kapittel 2 i proposisjonen omtaler høringen i saken, og høringsinstansenes syn er omtalt både i kapittel 3 Elektronisk tinglysing av skip og rettigheter i skip, i kapittel 4 Hjemmel for overtredelsesgebyr ved brudd på skipssikkerhetsloven §§ 39 og 45 og i kapittel 5 Økonomiske og administrative konsekvenser.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Anniken Huitfeldt, Sverre Myrli, Runar Sjøstad og Solveig Vitanza, fra Høyre, Olve Grotle, Linda Hofstad Helleland og Lene Westgaard-Halle, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, lederen Willfred Nordlund og Per Olav Tyldum, fra Fremskrittspartiet, Sivert Bjørnstad og Bengt Rune Strifeldt, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Rødt, Geir Jørgensen, fra Venstre, Alfred

Jens Bjørlo, og fra Miljøpartiet De Grønne, Rasmus Hansson, viser til Prop. 129 L (2022–2023) Endringer i sjøloven og skipssikkerhetsloven (elektronisk tinglysing av skip og rettigheter i skip).

Komiteen vil understreke viktigheten av å gjøre saksbehandlingsprosedyrer enklere for næringsliv og forvaltning og behovet for å ta høyde for fullautomatisk registrering av dokumenter. Komiteen mener dette vil kunne føre til reduserte kostnader og en mer effektiv skipsregistreringsprosess.

Komiteen viser til at endringene i sjøloven vil gi effektive og tilgjengelige tjenester som korter ned saksbehandlingstiden for både skipsfartsnæringen og Sjøfartsdirektoratet. Komiteen viser til at forslagene i proposisjonen antas å kunne føre til at dokumentinnlevering i større grad enn i dag skjer elektronisk, og at tinglysingsmyndighetens kontroll av dokumentene blir automatisert. Komiteen merker seg at overgangen til en digital løsning ikke utelukker muligheten for å levere papirdokumenter og å få disse behandlet manuelt.

Komiteen bemerker at det i proposisjonen også foreslås å legge nye hjemler for overtredelsesgebyr til skipssikkerhetsloven. Skipssikkerhetsloven § 55 fastsetter at tilsynsmyndigheten (Sjøfartsdirektoratet) kan ilegge overtredelsesgebyr ved overtredelse av nærmere angitte bestemmelser i loven. Komiteen viser til at direktoratet ikke er forpliktet til å ilegge dette gebyret, men kan utøve en skjønnsmessig vurdering. Komiteen viser til at det er behov for å gi tilsynsmyndigheten adgang til å reagere med overtredelsesgebyr for brudd på skipssikkerhetsloven § 45 eller forskrifter gitt i medhold av bestemmelsen, for å sikre overenstemmelse med direktiv 2009/16/EF om havnestatskontroll.

Komiteen viser til at proposisjonens foreslåtte endringer vil gi Sjøfartsdirektoratet hjemmel til å ilegge overtredelsesgebyr for brudd på bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 39 og 45 i skipssikkerhetsloven. Komiteen bemerker at tilsynsmyndigheten anser overtredelsesgebyr som et virkningsfullt virkemiddel for å håndheve brudd på mange av skipssikkerhetslovens bestemmelser, som har vist seg å være effektive å håndheve, samtidig som de har en god allmenn- og individualpreventiv virkning.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om endringer i sjøloven og skipssikkerhetsloven (elektronisk tinglysing av skip og rettigheter i skip)

I

I lov 24. juni 1994 nr. 39 om sjøfarten gjøres følgende endringer:

§ 14 skal lyde:

§ 14 *Fremgangsmåte m m*

Registerføreren skal føre en dagbok over dokumenter som forlanges registrert, og et skipsregister med blad for hvert enkelt skip. Registrering foregår ved at et utdrag av dokumentet føres inn i dagboken og at dokumentet anmerkes i *Skipsregisteret*.

Dokument som kreves registrert, skal snarest mulig føres inn i dagboken etter den dato og det minutt det er mottatt for registrering og skal anses for dagbokført på dette tidspunkt. *Papirdokument som kommer inn etter Skipsregisterets ekspedisjonstid, skal føres inn i dagboken på et tidspunkt som departementet fastsetter i forskrift.*

Ser registerføreren når dokumentet mottas at det ikke kan registreres, gjør registerføreren oppmerksom på det. Blir dokumentet ikke tatt tilbake, skal det føres inn i dagboken og i tilfelle nektes registrert, jf. § 16. Er det åpenbart at dokumentet ikke kan registreres, kan det uten dagbokføring returneres til den som har krevd registrering. Vedkommende skal samtidig gjøres kjent med hvorfor dokumentet ikke kan registreres, og med at det ikke er dagbokført. Vedkommende skal videre gjøres kjent med at dokumentet vil bli dagbokført dersom dette kreves. Framsettes slikt krav, dagbokføres dokumentet *fra det tidspunktet* kravet kommer inn, jf. annet ledd.

Foreligger vilkårene for registrering, skal dokumentet anmerkes i *Skipsregisteret* innen 2 uker etter dagbokføringsdato. Dokumentet sendes tilbake til *eller gjøres tilgjengelig for den som er rettighetshaver etter dokumentet, eller sendes tilbake til eller gjøres tilgjengelig for den rettighetshaveren* utpeker.

Foreligger ikke vilkårene for registrering, skal dokumentet nektes registrert, jf. § 16.

Dersom et skip ventes levert fra utenlandsk byggeverksted eller selger til ny eier på et tidspunkt utenfor ekspedisjonstiden ved registerførerens kontor, kan skipets innføring i registeret og registrering av frivillige rettsstiftelser skje før skipet blir levert, men registerføreren skal holde dokumentene tilbake inntil denne får bekreftelse på at skipet er levert. Blir skipet ikke levert innen 1 uke etter dagbokføringen, er registreringen uten noen rettsvirkning.

Registrerte dokumenter skal lagres elektronisk. Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om hvordan registrerte dokumenter skal lagres og håndteres.

Departementet kan i forskrift fastsette at opplysninger eller attester som det finner nødvendig av hensyn til registerførerens kontroll, skal gis på fastsatt måte. Departementet kan i forskrift fastsette krav om innlevering av

gjenpart av dokument som skal registreres, at gjenparten skal være bekreftet og hvem som kan gi slik bekrefteelse.

§ 15 andre ledd skal lyde:

Dokumentet kan sendes elektronisk i den form og med den fremgangsmåte som er bestemt av departementet i forskrift. Skriftlighetskrav i lov eller avtale er ikke til hinder for slik elektronisk innsending. Ved elektronisk innsending av et dokument skal det benyttes en betryggende metode som autentiserer innsenderen og sikrer meldingens integritet. Departementet fastsetter ved forskrift hvilke krav som gjelder for elektronisk kommunikasjon ved registrering, herunder regler om signering, vitnepåtegnning, autentisering, integritet, bruk av elektronisk sertifikat og konfidensialitet og regler som stiller krav til produkter, tjenester og standarder som er nødvendige for slik kommunikasjon, og regler om erstatningsansvar for sertifikatutstedere.

Nåværende andre ledd blir nytt tredje ledd.

§ 16 tredje ledd skal lyde:

Blir et dokument nektet registrert, gjøres anmerking om det i dagboken. Den som har forlangt registreringen, skal straks i rekommandert brev eller på annen sporbar og betryggende måte underrettes om nektelsen og grunnen til den samt om klageadgang og klagefrist og om at søksmål om nektelsen ikke kan reises uten at klageadgangen først er benyttet, jf. § 19. Er det andre som saken direkte gjelder, skal slik underretning samtidig gis til dem.

§ 17 skal lyde:

§ 17 Attest

For ethvert dokument som er registrert, gir registerføreren attest om registreringen og en bekreftet utskrift av Skipsregisteret for vedkommende registerenhet. Departementet kan gi nærmere forskrifter om hva attestene skal inneholde av anmerkninger, og på hvilken måte de skal gis.

Departementet kan gi forskrift om melding til rettighetshaveren når det blir registrert rettsstiftelser eller sletting av et dokument på registerenheten.

Enhver skal på begjæring få attest om eierforhold og heftelser vedrørende registrert skip.

§ 18 første ledd skal lyde:

Blir registerføreren oppmerksom på at en innføring i Skipsregisteret er uriktig, eller at det på annen måte er gjort feil, skal registerføreren rette feilen. Har noen på grunn av feilen fått uriktig opplysning, skal registerføreren så vidt mulig underrette vedkommende om rettelser i rekommandert brev eller på annen sporbar og betryggende måte.

§ 24 femte ledd skal lyde:

Bestemmelsene i § 23 får ikke anvendelse på overdragelse av panterett eller på håndpantsetting av pantobligasjon som følger reglene for omsetningsgjeldsbrev. *Første punktum gjelder ikke panterett registrert ved elektronisk innsending.*

§ 29 skal lyde:

§ 29 Sletting av heftelser

En heftelse skal slettes av Skipsregisteret når det blir registrert bevis for at den er falt bort eller for at den berettigede samtykker i sletting.

For at en pantobligasjon som er omsetningsgjeldsbrev, skal kunne slettes må, når ikke annet er bestemt ved lov, kvittering eller samtykke være skrevet på dokumentet eller dette må leveres inn til registerføreren til påtegnning om sletting. Dette gjelder likevel ikke når det i dokumentet er tatt forbehold om at det ikke kan overdras. Dette gjelder heller ikke når den berettigede etter Skipsregisteret er en bank som har konsesjon som bank etter finansforetaksloven § 2-7, en bank med filial i Norge og hovedsete i en annen EØS-stat som har rett til å drive virksomhet som bank i Norge etter finansforetaksloven § 5-2, eller et foretak som nevnt i finansforetaksloven § 1-6 første ledd og banken eller foretaket ber om sletting uten fremleggelse av originaldokumentet. I slike tilfeller er banken eller foretaket ansvarlig for ethvert tap som måtte oppstå som følge av at dokumentet verken tilintetgjøres eller gis påtegnning om at det er slettet av Skipsregisteret.

Er det umulig eller uforholdsmessig vanskelig å få kvittering eller samtykke, kan registerføreren, når dokumentet innleveres og det sannsynliggjøres at heftelsen er falt bort eller ikke består, på hjemmelshaverens forlangende kunngjøre en oppfordring til mulige rettighetshavere om å melde seg innen 2 måneder. Melder ingen seg, slettes heftelsen.

En heftelse som er falt bort ved tvangssalg eller annet salg etter tvangsfullbyrdelsesloven, eller ved salg etter konkursloven § 117a, skal uten hensyn til bestemmelsen i annet ledd første punktum slettes når det registreres skjøte som viser at heftelsen er falt bort. Tilsvarende gjelder når det godtgjøres at en heftelse er falt bort ved tvangssalg av skipet i utlandet, forutsatt at tvangssalget etter norske interlegale rettsregler er bindende for rettighetshaveren.

En pantheftelse som er falt bort ved tvangsakkord, skal uten hensyn til bestemmelsen i annet ledd første punktum slettes når det registreres en stadfestelseskjennelse etter konkursloven § 52, jf. § 53, som viser at heftelsen er falt bort.

Er det bevis som forlanges registrert, ikke tilstrekkelig til at heftelsen kan slettes, skal registrering nektes.

For nedkvittering, prioritetsvikelse eller andre disposisjoner som begrenser omfanget eller verdien av en re-

gistrert heftelse, gjelder første, annet, fjerde og sjette ledd tilsvarende.

Enhver heftelse som er over 20 år gammel, kan slettes etter oppfordring som nevnt i *tredje ledd* når det er sannsynlig at den er opphørt.

Heftelse som åpenbart er opphørt, skal registerføringen slette av eget tiltak.

I tilfelle av uriktig slettelse gjelder § 27 tilsvarende.

II

I lov 16. februar 2007 nr. 9 om skipssikkerhet gjøres følgende endringer:

§ 55 første og andre ledd skal lyde:

Tilsynsmyndigheten kan ilegge administrativ sanksjon (overtredelsesgebyr) til den som på vegne av rederi forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av §§ 6, 9, 11, 12 og 13, § 15 første ledd, § 16, §§ 21, 22 og 24, §§ 32 til 36, § 39 eller § 45.

Tilsynsmyndigheten kan ilegge overtredelsesgebyr til en skipsfører som, i strid med sine plikter etter §§ 19, 29 og 37, forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelser gitt i eller i medhold av § 12, § 14, § 15 annet ledd, § 16, § 22, § 24, §§ 32 til 35 eller § 45.

III

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

Oslo, i næringskomiteen, den 21. november 2023

Willfred Nordlund

leder

Runar Sjøstad

ordfører